de ipsius beati viri vita moribus, fama miraculis copiosè percensuisset, nobisquè humiliter supplicâsset, vt ad eiusdem beati canonizationem matura deliberatione præhabita, procedere dignaremur: Nos de relatis coram nobis in primis humiliter Deo gratias agentes rogauimus omnes, in eodem publico consistorio tunc adstantes, vt suis orationibus & ieiunijs Ecclesiam Dei iuuarent, ac nè eam altissimus modo aliquo in huiusmodi canonizationis officio errare permitteret, instanter orarent.

XVII. Demvm, post aliquot dies conuocatis denuo in aula nostra consistoriali in pallatio Apostolico vniuersis & singulis, qui tunc aderant in nostra Romana curia, ecclesiarum prælatis, patriarchis videlicet, archiepiscopis, ac episcopis, in præsentia eorundem fratrum nostrorum præfatæ sanctę Romanæ ecclesię cardinalium, eosdem processus super ipsius beati vita, moribus, fama & miraculis editos, per eundem Angelum breuiter summarieque repeti fecimus. Quę cùm ex serie per cardinales, ac alios, quibus id munus per nos iniunctũ fuerat, ennarrata & exposita fuissent, omnesquè adstantes prælati, quid sibi super huiusmodi negotio videretur, interrogati, vnanimi consensu, nullo penitus discrepante, respondissent sibi videri, quòd idem beatus vir inter sanctos meritò adscriberetur & connumeraretur: Nos iterùm humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quód ad beatum seruum suum debitis honoribus prosequendum, corda nostra illuminare dignatus esset, ipsius canonizationis diem Dominicam in albis nuncupatam (qua in Ecclesia cantatur, Quasi modò geniti infantes, quæ tunc occurrebat prima die Maij, anni Domini millesimi quingentesimi decimononi, qua etiam tunc beatorum Apostolorum Philippi & Iacobi festum contingebat) deputauimus, ac in basilica principis Apostolorum de vrbe amplum suggestum ligneum de more parari & exornari iussimus. Super quo quidem hodiè, adstante populo ac vniuerso clero, & de vita, miraculis & fama eiusdem beati Francisci de Paula humili deuotioneq; pleno sermone per nos, vt moris est, habito, deindequè litania & hymno, Veni creator spiritus, per omnia deuotè decantatis, nec non à procuratoribus causæ ipsius canonizationis, & à Christianissimi Francorum regis oratoribus huiusmodi, eiusdemqué Ordinis Minimorum tunc Vicegenerali Correctore, à nobis magna cum instantia petito pronunciari adscribi inter sanctos eundem beatum Franciscum de Paula cùm iam omnia consummata essent, omnesquè consuetas Ecclesiæ cæremonias super ea re ritè seruauissemus, Deum præ oculis habentes ad canonizationem eiusdem beati sub his verbis procedendum duximus & processimus.

XIIX. Ad honorem omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad exaltationem fidei catholicæ, Christianæquè religionis augmentum, ac ordinis Minimorum consolationem & incrementum, authoritate Domini nostri Iesu Christi, beatorumque Petri & Pauli Apostolorum eius, & nostra, de fratrum nostrorum speciali consilio & assensu, decernimus & diffinimus, bonæ memoriæ Franciscum de Paula, eiusdem ordinis Minimorum institutorem, in cælesti Hierusalem inter beatorum choros iam receptum, æternæque gloriæ condonatum fuisse ac sanctorum confessorum catalogo adscribendum fore, ipsumquè huiusmodi catalogo in præsentiarum adscribimus, & eum tanquam sanctum, publicé priuatimque colendum esse declaramus atque mandamus: statuentes eius festum die secunda mensis Aprilis ab vniuersali Ecclesia annuatim celebrandum fore, & ab eo suffragia à Christi fidelibus implorari & expectari posse, omnesque ac singulos honores illi meritò præstandos & exhibendos esse, qui cæteris etiam sanctis confessoribus, in huiusmodi catalogo descriptis, conuenire noscuntur. Quibus debitè peractis, inchoatoque per nos ac decantato, & ad finem vsque à cantoribus prosecuto hymno. Te Deum laudamus, in illius etiam fine cardinali diacono in cantu dicente, Ora pro nobis beate Francisce de Paula, à choroquè responso, vt digni efficiamur promissionibus Christi: Nos ilicò propriam orationem de eodem sancto alta voce decantauimus, dicentes: Seruitutis nostræ tibi Domine iura soluentes, quæsumus vt beati Francisci de Paula confessoris tui patrocinio suffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis aduersis. Per Christum Dominum nostrum.

Canonizatur ann. 1519.

Forma canonizationis.

Oratio de hoc beato viro.

XIX. Deinde verò à dicto choro respõso, Amen, solennem illic Missam nosipsi celebrauimus de dicta tunc currente Dominica in Albis, collectas singulas sub vna conclusione terminantes: Additis etiam prædicta, cæterisque specialibus eiusdem sancti Francisci de Paula collectis, immediatè sequentibus: Prosecreta videlicet, Hostias Domine tuorum suscipe populorum, quas tibi in beati Francisci de Paula festiuitate dicamus, vt nobis conferant tuæ propitiationis auxilium. Cum sua conclusione, videlicet, Per Dominum &c. Deindè verò post communionem subiunximus, dicentes: Cælesti Domine sacramento consolati, te supplices deprecamur, vt intercedente beato Francisco de Paula, ab omni nos mentis & corporis labe custodias, & per ipsum tuæ sentiamus indulgentiæ largitatem: Cum simili conclusione. Et ità Missam ipsam ad finem vsque cum solitis cæremonijs iuxta ordinarium Apostolicum illic debitè terminauimus, indulgentiamquè plenariam omnibus, officio huiusmodi tunc asistentibus, deuotè concessimus, ac etiam in loco sepulturæ eiusdem sancti Francisci de Paula, in depositionis suæ die, videlicet secunda Aprilis, huiusmodi perpetuò duraturam quadraginta annorum, totidemque quadragenarum indulgentiam annuatim condonauimus ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, qui in sanctis suis mirabilis & gloriosus, viuit & regnat benedictus in secula seculorum.

Cætervm, quia difficile foret præsentes originales litteras ad omnium notitiam deferri, volumus & decernimus, quòd earundem Transumptis, manu notarij publici subscriptis (sub sigillo venerabilis fratris nostri Paridis moderni, & pro tempore existentis episcopi Pisaurensis, ac cæremoniarum Magistri, vel alicuius alterius Prælati Ecclesiastici) fides adhibeatur indubia in omnibus, ac per omnia, & illis vbique stetur, ac si originales literę huiusmodi essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum processùs, voluntatis & decreti infringerè, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimonono, Calendis Maij, Pontificatus nostri anno septimo.

Ia. Sadoletus.

H. de Busseyo.

IN NATIVITATE S. ABVNDII CONFESSORIS ET EPISCOPI COMENSIS. EX PRIMO TOMO MOMBRITII.

An. 440.

I. Tempore quo * Leo Pontifex apostolatus summum apicem tenebat, Augustusq; eius * æquiuocis imperij monarchiam regebat, & Anatolius Constantinopolitanę vrbis præsidebat cathedræ, atque Niceta regebat Aquilegiensem infulã Amantius comensis gregis curãm susceperat, ac Anastasius Thessalonicensis Episcopus fulcerat B. Abũdius illius vrbis egregius incola, diuina gratia prouidente transfretauit, Comũq; adijt in Sibyllini aut marini littoris: Sed quod vicinia grati & piscosi lacus inundat & amœnat. Hic Græco & Latino lepore affabilis, ac sanctitatis titulis illustris sancti Amantij factus est familiaris, quos mutuus affect° alterni fœderis tãto amore cõnexuit, vt forret ambiguũ vter horũ alterũ magis diligeret: ita tñ cõperies erat ambob. vt pastorales fasces excellerẽt, & deuota ouis ad nutũ pastoris militaret, multã concordiã tm̃ ex duce tm̃ de milite respubl. S. Eccl. suscepit multaq; incõmoda declinauit.

2. April. S. Abundius quo tempore floruerit

* Fuit hic S. Leo Magnus Papa

* Leonem militaritas.

Intelligit à SS. Abundij & Amantii in tua familiaritas.

Sic eorum vita iucunda, laudabilis & salutaris notis & ignotis fuit, vt hi præsentia religionis, illi sola fama proficerent.

S. Amantius moriturus Abundium constituit Episcopũ. Progressus Catholicæ religionis sub Constantino. De erectio

Dvm tanta concordia alternæ dilectionis fruerentur, Amantium contigit ægrotare, & extremis vitæ propinquare; extemplo accersunt Abundium velut Elias Eliseum, quem Dei prouidentia & testium præsentia pontifex ordinauit pontificem suæ gubernationis dignum superstitem: mox cleri & populi fauore susceptus, & ingenti plausu est episcopali sedi impositus. Iam dudum Carpophorus cum commilitonibus suis dimicauerat & triumphauerat, fidelis quoque fidei constantia fortis, eadem causa eademque sententia suæ dignitatis lauream susceperat: iam enim tyrannica rabies profanorum principum obierat & emarcuerat. Præterea Constantinus cum genitrice Helena secundam Romam quæ Constantinopolis dicitur ædificauerat. Iste Imperatorum primus Christianos libere congregari, & in honore basilicas construi non modo permiserat, sed præceperat: * Theodosius quoquè non parum Christianæ professioni addidit gradum, quo imperante gentium templa & idolorum profana diruuntur: nam adhuc intemerata manebant. Sic libertas Ecclesiæ patuit sic gentilitatis concussa ac infirma fortitudo succubuit.

ne Constantinopolitanæ Ecclesiæ à Constantino facta & lege vt Noua Roma vocaretur, vide Bar. an. 330. * Incrementa Ecclesiæ sub Theodosio. Quantum Ecclesiam Catholicam promouerit Theodosius, eius testatur eodex, & Bar. tom. 3. annal. eccles. vbi plurimas eius leges in Idololatras promulgatas, recenset.

II.

Viri illustres tempore Theodosij. a Donatus hic fuit Euoreæ Epiri Episcopus vir sanctissimus. * Vide Sozom. lib. 7. cap. 25. & Bar. an. 394 b Hæretici qui post Tyrannorum persecutionem in Ecclesia inualuerint. c Qui se hæreticis op-

Eodem tempore Ambrosius Mediolanensis Antistes claruit & Martinus Turonum Episcopus insignis emicuit, Hieronymus presbyter & diuinæ legis fidus interpres in Bethleem toto orbe clarus effulsit. a Donatus Episcopus virtutibus insignis habitus: * qui draconem ingentem in ore eius expuens necauit; quem octo iuga boum ad locum incendij vix trahere potuerunt, & tabefactus aërem corrumperet. Augustinus etiam Præsul doctrina illustris exstitit, hi laboriosi agricolæ in secula non defutura semina proiecerunt: sed inter horum tam culta noualia, demens hæreticorum insolentia, furtiua iactauit zizania. b Hi fuerunt Arius & Sabellius, Eutyches & Nestorius proceres erroris & signiferi coniurationis: at animaduertentes Orthodoxi inanes fucos stantes ad diuina præsepia, non patientesque horum perfida contagia, fidei machiæ opposuêrunt præsidia: nec diriora certamina pertulit Ecclesia, robustioribus viribus Idololatriæ, cum adhuc esset infantula: quem sustulit variis ac fallacibus sectis multiplicis hæresis, cum iam iuuenculà esset. Nonne intestina bella externis atrociora probantur: Nero, Diocletianus & Maximianus Christicolas mactabant & coronabant, ac subita metamorphosi de terrigenis cœlicolas faciebant; vt Arius, Sabellius, Eutyches & Nestorius mundam fidei sinceritatem in perfidiam transformabant, à quibus pestiferis animalibus cita contagio non paucos greges infecerat. c His Deus diligenter curationes adhibuit Hilarium videlicet & Athanasium, * Eusebium, Ambrosium & Augustinum, qui medicinalibus fomentis omne virus praui dogmatis de pectoribus infidelium eliminare conati sunt. d Vnde Nicenum concilium à Constantino contra Arium congregatur, cuius error pullulauit vsque dum Constans imperasset infausta proles Constantini, qui Ariani dogmatis labe pollutus Catholicos toto orbe prosequitur. e Huius fauore Arius fretus, dum in Constantinopoli ad ecclesiam pergeret, aduersus nostros de fide dimicaturus, diuertens per forum Constantini ad necessariam caussam, viscera eius repentè cum vita effusa sunt. Vnde Ariani contremuerunt & Catholici de Dei iudicio non minimam lætitiam habuerunt. Post hæc Pelagius aduersus Christi gratiam suum errorem instruit, f ad cuius condemnationem concilium Carthaginense congregatur.

posuerint. * Fuit hic Eusebius Mediolanens. Episc. d Concilium Nicenum contra Arium congregatur. De hoc concilio vide Bar. an. 325. e Arij infamis exitus. Vide Athanas. Epist. ad Serapionem. Bar. an. 336. Socrat. lib. 1. c. 25. Sozom. lib. 2. c. 28. f Carthaginiense concilium contra Pelagium colligitur.

III.

Vide Bar. an. 416. Anno 428. hæresim suam Nestorius orditur, vt notat Bar. Aduersus eum synodus Ephesina celebratur. De hac Bar.

Post idem tempus Nestorius Constantinopolitanus Episcopus suæ perfidiæ molitur errorem, aduersus quem Ephesina synodus congregata, eius impiam sectam persecuta infamauit. Hoc etiam tempore diabolus in specie Moysi Iudæis in Oreta apparens, cum eis per mare pede sicco ad terram promissionis promittit perducere, plurimis vero eorum enecatis, aliqui qui saluati sunt confestim ad Christi gratiam conuolarunt. a Post hæc Chalcedonense concilium geriturum vbi Eutyches cum Dioscoro Alexandrino Episcopo condemnatur. Præterea apud Carthaginem Olympius quidam Arianus in balneis sanctam Trinitatem blasphemans ignis iaculo visibiliter est combustus. Animaduertite fratres, quomodo per momenta & interualla temporum fides inoleuit Catholica, primum per Martyrum rosea certamina; deindè per Confessorum contra hæresin victricia propugnacula; tum etiam quia vltio diuina digna suis erroribus stipendia retribuit. His præfatis institutionibus annalium festorum memoria index testisquè esse declaratur, per horum vestigia vsque ad cunabula historiæ antistitis Abundij peruenimus, vt series & linea historialis non minimam notitiam nostris offerant rationibus.

anno 431. Dæmon fallit Iudæos. a Anno 451. Synodus ad Chalcedonensis cogitur. Vide Bar. hoc an. b Anno 494. 8. Kal Ian. vt habet Damascẽ. orat. 3. de Imag. Olympius Arianus blasphemiæ dat pœnas. Vide Bar. hoc an.

IV.

S. Abundius validus hæreticorum oppugnator. a Indefessi eius pro Ecclesia labores. Psalm. 117. 1. Ioan. 17.

Hic vir sanctus ac fidei Catholicæ armis strenuus, sanctissimi & venerabilis Leonis Papæ penetralibus assuetus hæreticorum discordem controuersiam atque seditiosam sedauit, cum magis arderet & vehementius fureret, qui non gregarius sed primipilaris miles Leonianæ militiæ gubernator peritissimus in vnda præliator, & auriga fortissimus in pugna, non solum de conuersione & fuga hæreticorum trophæum obtinuit; verum etiam de ruina triumphum celebrauit. a Hic æstuauit, alsit, esuriit, pernoctauit in transtris, pro cubili recubuit, molles thoros exhorruit, terrarum latibula marisque pericula multoties intrepide subiit, vt latrones vnitatis, & prædones Trinitatis triplo etiam funiculo suffocarit. Ille de quo lis tam ingens fuerat animos suggerebat, arma & auxilia subpeditabat, & cuncta instrumẽta martia potens exhibebat. O fortis athleta & felix argonauta, vnde summa præconia tuis studiis & meritis paria, nõ de artifice eloquentia sed de munifice sunt sapientia, quæ dedit lapidi laticem fundere. Beata patria quæ talem incolam direxit: Sed beatior quæ patronum suscepit. Vnde Thessalonicensis Cumanus (A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris, hæc dies quam fecit Dominus exultemus & lætemur in ea) non horruit Ionium aut Ægæum, non Adriatìcum aut Thyrreum; nam qui timet non est perfectus in charitate, & perfecta charitas foras vanum mittit timorem; neque expauit furorem atque pertinaciam præsentium hæreticorum, quanquam plerosque Catholicorum persecuti essent ad interitum. Iste heres Hæreticorum errori horribiliter incubuit nec succubuit: nam qui dedit affectum, addit effectum, amor diuinus non materialis sed spiritualis vincit omnia; cui cedunt omnia animauit Abundiũ, erroneam sectam instar diluuij diluentem mense Occidentis & Orientis flamina diuini amoris arefecit. Nonne Hesperia atque Græcia, Arabia & Media hac labe polluta est! sed ventilabro acutæ discretionis aream sanctæ ecclesiæ examinauit, & inanes siliquas erroneæ professionis à granis Catholicæ veritatis secreuit.

V.

Legationẽ Leonis II. Papæ nomine in Oriente & Occidente subiit. a Eius discretio. b Corre-

Nec solum in Occasum, verum etiam in Orientem à B. Leone Apostolico directus Abundius, quæ refellenda erãt authoritate Romanæ sedis refellit. vt longinquis à Roma Prouinciis, præsentiam quodammodo Romanæ visitationis impenderet, & mediam notam diuinæ veritatis ostenderet, a quia à continenti oportunoque prospectu promptum illi erat agnoscere, quid in quibusque rebus vel Apostolico studio reseruaret; Nam cum maiora negotia, & difficiliorum causarum exitus liberum sibi foret sub expectatione procerum deliberare, vel determinare, aut suspendere: tamen salua dignitate religiosarum personarum ac reuerentia ecclesiarum, quibusque causis extremam manum imposuerat, imitatus sententiam Apostoli ad Timotheum hortantis ad ecclesiasticum regimen: b Seniorem ne increpaueris, sed obsecra & patrem aut matrem, iuuenes vt fratres, iuuenculas vt sorores in omni castitate: quæ moderatio si quibuscunque inferioribus membris ex Apostolica institutione debetur; quanto magis fratribus & coepiscopis sine offensio- 1. Tim.

fensione reddenda est. Et licet nonnunquam accidat quæ in sacerdotalibus sunt reprehendenda personis, plus tamẽ erga corrigendos agat beneuolentia quam seueritas, plus cohortatio quam commotio, plus charitas quam potestas: Sed ab iis, qui quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi * facilè ab hac lege disceditur, & dum dominari magis, quam consulere subditis volunt, honor inflat ad superbiam; & quod prouisum est ad concordiam, tendit ad noxiam: nec sæpe plerique putant potestatem habere nisi satagant in subditos iniuriam exercere, talem diligentiam, talemque custodiã semper & vbique seruant abundanter.

reptiones quomodo faciendæ. * *videtur hic deesse, quærunt.*

VI. ABVNDANTIVS noster vt neque Deum neque proximum in examine suæ directionis offenderet: Sic placuit Deo & inuentus est iustus, & in tempore iracundiæ facta est reconciliatio. Laboriosa virtus sanctissimi viri nunquam otio neque socordiæ dedita, tam potenter atque viriliter hæreticas prauitates vbique gentium authoritate Leonianæ legationis expugnauit ac exinaniuit; vt præsens ætas & futura his superstitionibus careat; neque suis posteris opus fuit diuinum chalybem, in Nestorios aut Eutychianos librare. Et non modo acies talium belluarum occubuit, verum etiam nulla nota vestigiorum apparuit, vt triumphaliter cum Psalmographo siue succinere velit, siue concinere malit, canat: Non conuertar donec deficiant, confringam illos nec poterunt stare, cadent subtus pedes meos. Hic vir sanctissimus imminet & eminet inter omnia gymnasia atque exercitia Catholicæ fidei, ac promouet acies Catholicorũ contra fallaces phalanges hæreticorum, quæ causa tanta salutis fluxit Cumanis. non casus neque fatum: sed diuina prouidentia. Hæc vtraque destruens fuit efficiens tantæ authoritatis & benignitatis. Nam sicut Moysen Hebræis produxit: ita Abundium Como exhibuit. O dies illustris & solemnis, quo tantus patronus effluxit non tantum Cumanis Sed omnibus Christianis, qui prodeundo de regione in regionem patiens algoris atquè æstus per charybdem & Syrtes, & variarum commercia linguarum, opulentas merces, non terrenæ supellectilis. Sed diuinæ religionis euexit, & de Eutychianis Nestorianisque summa omnium admiratione triumphauit! Hic cedat triumphalis currus Romanorũ seu assentatrix aura tyrannorum. Nam finiti & infiniti quota est portio? & volatilis rei ac stabilis quota est collatio: Sed meliores sunt Abundij herbusculæ, quam Neronis & aliorum iniquorum principum epulæ: quandoquidem iste aulã sempiternam, ille pariunt gehennam; istius esuries est satura, illius saturies est famelica, sicut ait Dominus: Beati qui nunc esuritis quia saturabimini.

Eccles. 44.

De Nestorianis & Eutychianis triumphat.

Psal. 17.

Luc. 21.

VII. PROFECTO discutiamus illam controuersiam quæ vniuersam commouit ecclesiam, & ab atrocitate pugnæ, magnitudinem victoriæ perpendamus. Hæc lis ideo pauca lustra temporis amplexata est & vsque ad gubernaculum Leonis Papæ ac præsulatum Abundij legatione eius defuncti. à perfidia sua nunquam resipuit, vnde hic vir eximius, sapientia ac variis linguis strenuus, ex constitutione Episcoporum Italiæ & electione dispensationis Leonianæ multa maria transfretauit, plurimas prouincias lustrauit, vt quæstio diutissimè ventillata & concertata, nec insipientes deciperet, nec sapientes turbaret. *a* Nestorius dicebat duas personas & duas naturas in Christo esse. *b* Eutyches vero vnam naturam vnamque personam. *c* At fides Catholica duas naturas: sed vnam personam in Christo esse asserebat; id est, eundem Christum hominem esse perfectum, eundemqué Deum & hominẽm vnum esse Deum atque Dei filium, nec quaternitatem Trinitatis astrui dum homo additur supra perfectum Deum: sed vnam eandemque personam numerum Trinitatis explere: Vnde contra Nestorium dicitur qui licet Deus sit & homo; non duo tamen: Sed vnus est Christus; At contra Eutychen subdit: vnus autem non conuersione diuinitatis in carne sed assumptione humanitatis in Deum. Vnus non confusione substantiæ: sed vnitatis personæ, cumque in eadem persona Christi aliud sit diuinitas quæ suscepit, aliud quam suscepit humanitas: idem tamen Deus atque homo est, fitque in Christo gemina natura geminaquè substantia: quoniam homo Deus vnaque persona, quoniam idem homo atque Deus: vnde quotidie psallimus: Nam sicut anima rationalis & caro vnus est homo: ita Deus & homo vnus est Christus. Ex huiusmodi conflictione caussarum, ingenuus Abundius à Deo monitus, à B. Leone directus, & immanitate hæretici sceleris commotus, nõ parum lucubrauit & sedauit; tandemque palmam ingentem exhibuit. Et non modo ramos praui dogmatis: sed truncum cum radice penitus euulsit; cui Theodoretus Tyri Episcopus, de consensu fidei hanc epistolam non parua præconia referentem his verbis direxit.

De legatione Abundij Constantinopolim loquitur cuius & meminit Leo Epist. 33. ad Anatolium. 34. ad Theodos. Imp. & 36. ad Eudoxiam.

a Nestorij hæresis.

b Eutyches hæresis.

c Fides Catholica duas naturas & vnam personam in Christo astruit.

VIII. DOMINO verè amabili atque sanctissimo fratri Abundio Theodoritus in Domino salutem. Comperi quod vestra religio veram & Apostolicam fidem pia mente conseruet: & gratias egi Deo omnipotenti, quia religio quæ periclitabatur, renouata est per sanctitatem vestram & venit ad lucem. Et sicut dudum in diluuio factum est, vt ad semen generis humani Noë & filij eius relicti sint: sic & in præsenti Occidentales partes sunt reseruatæ, vt ex his etiam Orientales sacrosanctæ Ecclesiæ veram custodiant religionem, quam vastare iam & deuorare penitus sacrilega & noua hæresis tentabat. Et oportunè dici potest vox illa Prophetica: Nisi Dominus Sabaoth semen nobis reliquisset, similes facti essemus quomodo Sodoma & Gomorra. *a* Adeò nobis quasi aliquod diluuium & bellum euenit ira Dei ex impia hæresi. Nunc * veram Saluatoris nostri in corpore humano præsentiam * laudabamus, & vnum Filium Dei & perfectam eius deitatem, & perfectam humanitatem * confitebamur: & non in duos Filios vnum Dominum nostrum Iesum Christũ * diuidebamus. Est enim amicus; sed differentiam Dei & hominis cognoscimus; & scimus quod alterum ex Patre est, alterum ex semine Dauid & Abraham, iuxta diuinas Scripturas: quodque diuina quidem natura sine passione est: corpus autem antè quidem erat in passione, nunc vero & ipsum alienum est à passione: nam postquam surrexit, & hoc ab omni passione constat esse liberatum. Hæc & litteris sanctissimi & religiosissimi Archiepiscopi Domini Leonis didicimus. Legimus enim quæ ad sanctæ & beatæ memoriæ Flauianum scripsit: & gratias egimus * nostro humanissimo Deo, quod aduocatum etiam propugnatorem veritatis inuenimus. His & ego litteris consensi: & huic epistolæ meæ exemplum earum copulaui, cui etiam subscripsi: & ex hoc probaui quod regulas Apostolicas, id est vera dogmata sequor, hodieque in his permaneo, & ideo bellum patior * eandem vero religiosam Apostolicam sectam seruamus ego & alij reuerendi viri, qui mecum de sacrosanctis ecclesiis expulsi sunt, *b* idem dominus * Hibas & * dominus Aquilinus, cætera que contra quos Imperatorum potestatem inuentores nouæ hæresis armauerunt. Superest vt vos cum sanctissimis viris auxilium sacrosanctæ Ecclesiæ afferatis, auferatisque impia bella quæ * impenderunt. Prohibete itaque sacrilegam sectam, quæ contra pietatem commota est; & pristinam ecclesiis pacem reddite: vt fructus laborum Apostolicorum accipiatis à Domino, qui se eosdem fructus redditurum esse promisit. Omnes religiosissimos & Dei * amicos presbyteros & reuerendos Diaconos & fratres per vestram sanctitatem saluto: & nos & omnes qui nobiscum sunt salutamus religionem vestram.

Theodoriti Epistola ad Abundiũ legatum Apostolicæ sedis. Eandem habes apud Bar. an. 450.

a Theodoreti fidei confessio.

* vero.

* absque laudabamus.

* confitemur:

* diuidimus.

* *Domino nostro.*

Hæc verba:

* *eadem vero &c. vsque ad.*

Idem dominus Ibas, desunt in Epistola quam recitat Baronius: fortè studio omissa quod Apostolicam sectam dicat; intelligit autem hic auctor certam fidei normam seu legem, ab Ecclesia præscriptam. Simile habes apud Colum. lib. 6.

b Theodoretus, Ibas Edessæ, & Aquilinus Bibilinus Palæstinanus Episc. subscribunt Epistolæ S. Leonis.

* *meus Ibas & dominus meus Aquilinus.* * *impendebant.* * *amantissimos.*

IX. QVALIS & quantus fuerit iste Theodoritus Abundij præco percontanti consoluta respondet epistola Beatissimi Leonis Papæ ei directa, cuius formulæ exordium subiicimus.

Leonis Papæ Epistola ad Theodoritum Cyri Episc. Est Epist. Leon. 63.

EPISTOLA LEONIS PAPAE AD [a] THEODORITVM POST CALCEDONENSEM Synodum missa. Dilectissimo fratri Theodorito Episcopo Leo Episcopus salutem.

REMEANTIBVS ad nos [b] consacerdotibus nostris, quos ad sanctum Concilium sedes beati Petri direxit, agnouimus dilectionem vestram, superno adiutorio, nobiscum tam Nestorianæ impietatis, quam Eutychianæ vesanię exstitisse verticem, vnde gloriamur in Domino cum Propheta canentes: Adiutorium nostrum in nomine Domini qui fecit cœlum & terram: [c] qui vel omnes in nostris fratribus detrimentum sustinere permisit: [d] sed quod nostro prius mysterio desciuerat, vniuersæ fraternitatis [e] intractabili firmabatur assensu, & verè à se prodisse ostenderat, quod prius à prima omnium sede formatum totius Christiani orbis iudicium recepisset: vt in hoc quoque capiti mẽbra concordent, in quo nobis amplius ac crescit gaudendi materia, dum & tantò magis se perculit inimicus, [f] qui etiã Christi ministris sæuius insurrexit; Nam [g] non aliæ sedes; & ea quam cæteris omnium Dominus instituit præsidere, consensus assentatio videretur, ac ita alia quælibet subrepere possit aduersa suspicio, inuenti prius sunt qui de iudiciis nostris ambigerent. Et dum nonnulli à dissensionum coacti auctore ad contradictionum bella prosiliunt, [h] ad maius bonum totius bonitatis dispensatione peruentum est. [i] Dulcia siquidem munera gratiæ diuinæ [k] præueniunt, quoties non sine magnis sudoribus acquiruntur. Et minus bonum pax videri solet continuata per otium, quam reddita [l] per labores. Ipsa quoque veritas clarius renitescit & fortius retinetur, [m] dum quæ prima fide docuerit, hæc postea examinatio confirmauerit. Exulta frater redditum seculo est prædone prostrato, Incarnationis diuinæ mysterium: quod humani generis inimicus, quia rebus ipsis auferre non poterat, calumniis obscurabat. Quinimò ab incredulorum corde perierat immortale mysterium, quia nihil prodest tanta salus incredulis, ipsa veritate suis dicente discipulis; Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit, qui autem non crediderit condemnabitur.

Ps. 123.

Mar. 16

[a] *Theodoricum* [b] *fratribus & consacerdotibus* [c] *qui nullum nos in nostris* [d] *sed quæ nostro prius ministerio definierat,* [e] *irretractabili firmauit assensu, vt verè à se prodisse ostenderet,* [f] *quanto contra Christi ministros* [g] *ne aliarum sedium ad eam quam &c. consensus assentationis videretur, alia quælibet subrepere posset* [h] *ad maius bonum, malum eius, authore totius bonitatis dispensante* [i] *Dulciis* [k] *proueniunt* [l] *post laborem* [m] *dum prius docuerat hæc post. exam. confirmaret.*

X.

PRÆTEREA Anatholius Episcopus ecclesiæ Constantinopolitanæ [n] minoris Romæ accepta Epistola S. Leonis Papæ, de confirmatione Catholicæ fidei, * contra hæreticorum congregauit concilium omnium Episcoporum & Archimandritarum, seu presbyterorum & diaconorum: & ante conspectum omnium recitata est epistola S. Leonis, quam beatus Abundius coram omnibus præsentauit concordantibus testimoniis Romanorum Patrum atque [o] Argolicorum. * Anatholius Episcopus Constantinopolitanus huic Epistolæ S. Leonis Papæ continenti Catholicæ fidei veritatem concordantibus etiam testimoniis Patrum ab eadem Apostolica sede [p] directus, plena deuotione consensit & subscripsit, anathema dicens [q] Eutychi & Nestorio & dogmati vel sectatoribus eorum. Tunc cæteri Patres non parui numeri, eodem modo subscripserunt; Mox sanctus Abundius & [r] Ætherius Episcopi & Basilius & Senator presbyteri dixerunt: Omnipotenti Deo gratias: cum reuerendorum Episcoporum, Presbyterorum, Archimandritarum, Diaconorum atque totius cleri professiones cognouimus, fidem rectam atque à Patribus traditam profiteri sicut eorundem subscriptio gestis præsentibus inserta declarat. * Ideo nos quoque quia omnes hoc exigere & expectare comperimus secundum [s] assertionem venerabilis viri Eusebij Episcopi Dorilensis, & sententiam sanctæ memoriæ Flauiani Episcopi, vel assensum Papæ Leonis qui ad insinuandam cunctis fidem Catholicam [t] ne minus anathema dicimus Eutychi vel omnibus qui eius perfidiam sequuntur, & dicunt in Iesu Christo Domino nostro ante incarnationem duas fuisse naturas, post incarnationem vero vnam tantum naturam: cum Catholica fides & ante incarnationem vnam quæ Verbi tum erat, & post incarnationem duas, id est, Verbi & perfecti hominis, fateatur in vna persona in confusa proprietate sui manere naturas. Nestorio etiam, qui vesanum, vt legitur, dudum dogma dispersit dicendo Dominum Iesum Christum ex Maria virgine hominem tantum, non etiam Deum natum: sed & sectatoribus eius, in eiusmodi peruersitate durantibus anathema dicimus; Propter quod conuenit ad confirmationem subscriptionis eius, sanctam quæ præsens est, fraternitatem, iisdem vel [u] hominibus qui eorum doctrinam sequuntur anathema similiter dicere. Vide quot testimoniis illustrium virorum comprobatum est beatum Abundium praua dogmata etroneæ sectę iaculo Catholicæ fidei vulnerasse & exstruxisse. Quis negotiator aut triumphator auaritia adipiscendæ pecuniæ, vt ille desiderio victoriæ tot littora maris tot accessus telluris adiit. Sed iam oportunum est vltrò tendere, & quicquid per sancti viri merita fidei Deus voluit ostendere, cum probi labores, ac certamina sunt sanctitatis non dubia, nos vero momorabile quod Dominus vocat prodigium referamus.

[n] Nouæ Romæ Bar. * Conciliũ Constantinopolitanum cõgregatur. Vide Bar. an. 450. [o] *Græcorũ* * Episcopi subscribunt Catholicæ fidei. [p] *decretorũ* [q] *Eutycheti* [r] *Asterius.* * Anathema Eutycheti & Nestorio dicitur. [s] *accusationem* [t] *nos Roma misit: anathema dicimus Eutycheti legit Bar.* [u] *omnibus*

XI.

ERAT vir quidam illustris & ditissimus Comensis regionis Regulus, cuius vnicum filium contigit obiisse; ex quo familia funereo mœrore confecta ingentem gemitum magnis quæstionibus reuoluebat: post diutinum ploratum vnanimes exanime corpusculum quasi munusculum Abundio obtulerunt, quos inter genitor deformis ac lugubris, ac regio cultu exutus, cum omni domo ad vestigia sancti viri voluebatur. Miserere, inquit orabat, senis non habentis prolem superstitem, non habituri hæredem. cui relinquam familiam? cui relinquam Prouinciam? si in vitam redierit fides patebit populo, infideles argumentum credendi capient, & fideles fidei suscipient augmentum. Tunc vir Dei pietate solita tangitur, atque offerentibus improbare oblata erubuit. Mox de remuneratione muneris tractauit: ij non petunt tumulum, nec funeris officium nequè me querelarum socium: maiora excellentioraque exspectat spectaculum istud. O Deus quo ibo à spiritu tuo, & quo à facie tua fugiam! dextera Domini facit virtutem, dextera Domini exaltat; hic non mortuus apud te sed tanquam dormiens viuat & narret opera Domini & dicat castigans castigauit me Dominus, & morti non tradidit me: non tantum quæro vitam quam fidem & salutem populi, vnius resurrectio multorum est perfectio. Confestim cœlestes fores patuerunt & ingressa est oratio ante conspectum Dei, anima ex suis latebris exiuit, & exanimem animauit, protinus exequiæ pueruli in obsequia sunt relatæ Abundij. accipientes dum è resurrectione mortuum suum, hilares plaudunt & obstupescunt miraculo, proque mœrore fruuntur gaudio, si qui idololatriæ cultores fuerunt, effecti protinus sunt Christicolæ. Exultat proinde ciuitas omnis agitque gratias Deo vero cui est honor & gloria in secula seculorum Amen.

Filius Reguli Comensis moritur. [a] Offertur cadauer eius Abũdio vt eũdem ad vitam reuocet.

Intercedẽte S. Abundio reuiuit

Ps. al. 138

Ps. 117

Ps. 117.

AN. 780. ORATIO FVNEBRIS IN SANCTVM PATREM ET CONFESSOREM NICETAM, QVAM SCRIPSIT Theosterictus, illius beatissimi viri discipulus. Habetur in Simeone Metaphraste.

3. APRIL.

I.

PROPOSITVM nobis est maximæ cuiusdam vtilitatis argumentum, sanctissimi patris nostri Nicetæ commemoratio: quæ proposita nobis est, velut sacrum quoddam conuiuium ex omnigenis, non corporeis, sed spiritalibus epulis re-